

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS KERESZTENYSZOCIÁLIS SZÖVETSEG BÁCSMEGYEI HIVATALOS SZÓLÓNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

helyben kassza hordva negyedévre 1 kor. 80 fillér.
Vidéken postán küldve negyedévre 3 kor. 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adóznak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

A BÁCSKAI NAPLÓ saját tudósítójának TELEFON HIREI.

Politikai tervek.

Erély, kettős obstrukció.

A munkapárt erélyesen készül a husvét utáni parlamenti küzdelemre. Elhatározták, hogy az obstrukciót le fogják törni és a véderőreformot törvényerőre emelik. Ha a Justh párt letörése a munkapártnak nem sikerülne, akkor haladéktalanul kiírják az új választásokat. A parlamenti küzdelmet már a 12-iki első ülésen megkezdik.

Justhpárt is szervekedik a munkapárt ellen. Biznak abban, hogy az obstrukció, melyet még intenzívebben akarnak szervezni, diadalmaskodni fog. Eddig 50 szövetséges obstruálóra számítanak.

A Justhpárt az új választások kiírását lehetetlennek tartja.

A horvát fegyvertársak.

A Justh-párt obstrukciója mellé akar sorakozni azon tizenhét horvát képviselő, akiket a horvát tartománygyűlés a magyar országgyűlésbe delegál.

Ezek a husvét utáni országgyűlésen megjelennek és meginterpellálják a magyar kormányt a horvát alkotmány felfüggesztése miatt és segítőcsapatul kínálkoznak fel a Justh-pártnak.

Miért nem lehetnek új választások?

A Justh-párt és a horvátok szerint az új választások kiírását lehetetlenné teszi a horvátországi kivételes állapot. Itt, a felfüggesztett alkotmányosságban, az új választásokat nem tarthatják meg s a horvát tartománygyűlés nem küldhet delegátusokat a magyar parlamentbe, amely enélkül csonka maradna.

A horvát állapotok.

Zágrábból jelentik, hogy az új állapotokat nagy nyugalommal fogadták. A lapok a rendes terjedelemben jelennek meg. A bán számos üdvözlő táviratot kapott.

A dalmát tengerparti városokban boykottálni akarják az Ugáro-Kroata részvénytársaság hajóit és a Trieszti hajózási társaságot akarják igénybe venni.

Prágából táviratozzák, hogy a jakabpárt a tartománygyűlésen interpelláltatni akar a horvát alkotmány felfüggesztése miatt s egyben tiltakoznak a délmagyaror-

szági zsarnoki uralom ellen. Így a cseh jakabok; akik azonban aligha fognak ez egyszer nálunk vizet zavarni.

A vihar.

Az ország minden részéről még mindig érkeznek hírek a vihar óriási pusztításairól. A táviratösszeköttetés nagyon sok helyen megszakadt. Sátoraljajhelyről jelentik, hogy ott a vihar kétezer fenyőt csavart ki tövestől.

Magyar család tragédiája Bécsben.

Bécsből táviratozzák, hogy ott az éjszaka az V. kerületben, a villamos vasútársaság magyar származású helyettes igazgatója, Pinter Lajos megtámadta feleségét, akit revolverből a fején és anyakán hatszor megsebesített s azután öngyilkosságot követett el. A nőt a kórházba szállították, a hol azonnal meghalt.

Rémes pisztolypárbaj.

Rémes pisztolypárbajról hoz hírt Párisból a távirat.

Aiaccióban két képviselő, Michaelis és Diavalloni pisztolypárbajt vívtak. Addig lövöldöztek egymásra, míg az egyik golyótól találva térdre bukott. Ez azonban nem gátolta meg abban, hogy még ne löjjen ellenfelére, akit ez a lövése halálosan megsebesített. Mind a két párbajozó még a helyszínen meghalt.

Turisták szerencsétlensége.

Laibachból hat turista szerencsétlenségéről táviratoznak. Tegnap dr. Werk vezetése alatt indult ki a turista társaság a hegységbe, honnan azonban már nem tértek vissza. A vihar meglepte őket és mind a hatot lavina temette maga alá.

**Bukott bankok —
öngyilkos bankárok.**

A múlt napok rendkívüli fontosságú politikai szenzációi elterelték az érdeklődést közgazdasági életünknek egy pár bukás és öngyilkosság révén felfakadt bajairól. Pedig érdemes visszatérni ezekre, kellő tanulságot vonni le azokból.

Afőltött mindenki csodálkozik, hogy miért éppen mostanában buknak rakásra a bankok? Hiszen ha akárme-

lyik közéleti tényezőt megkérdezzük, valamennyi csak dicsőhimnuszokat tud zengeni gazdasági életünk fellendüléséről, már pedig ennek a fellendülésnek a legfőbb mozgatóereje a pénz, a legfontosabb tényező a bankok. Ha valaha, akkor most volt és most, a nagy pénzhiány idején van szükség leginkább bankokra, a bankok, takarékpénztárak most arathatnak a legdusabban.

Hát abban nem is téved senki, hogy nálunk a gazdasági élet fellendülőben van. Ezt kétségtelenül be kell ismernünk, fejlődik a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem egyaránt s hogy ennek dacára még is olyan sűrűn fordul elő bankbukás, annak más, de könnyen magyarázható oka van.

A mostani gazdasági fellendülést nem a spekulációnak köszönhetjük, hanem annak, hogy a magyar népben az utolsó két évtized alatt bámulatos nagyra nőtt az üzleti érzék, a nép lelkében rendkívüli módon meggyarapodott az üzleti tudás. Ezer és ezer olyan szervezetünk van ma már a legapróbb falvakban is, amelyek a társadalomnak a legelmaradottabb rétegeit neveli a gazdasági tevékenységre. Ott vannak a hitelszövetkezetek, amelyek megtanítják a falusi kisgazdát is a bankártudományra, ott vannak a fogyasztási szövetkezetek, amelyek kitűnő szatócésá nevelik azt, aki eddig a szántás-vetéshez értett.

Ennek a nevelésnek köszönhetjük a vállalkozási kedv fellendülését, a gazdasági élet nagyobb hullámzását. Amde nem szabad arról megfeledkeznünk, hogy azok a szervezetek, melyek mindössze egy-két évtized óta nevelik a magyar népet a gazdasági tevékenységre, egytől-egyig erkölcsi talapzaton állnak és gazdasági életünk minden mezejére képesek voltak bevinni a tisztultabb erkölcsöt, képesek voltak a legtöbb gazdasági vállalkozásba erkölcsi tartalmat önteni. Ad-

Az „Erzsébetvárosi Sport Club“ a „Bácska“ Szabadkai Athl. Club
budapesti II. osztályu bajnokcsapat és első csapatai között

1912. évi április hó 7-én, vasárnap délután fél 4 órakor

nagy football mérkőzés

Fedett ülőhely. **lesz a „Bácska“ Zombori-uti sporttelepén** Villamos közlekedés.

dig, amíg a gazdasági életnek kizárólag csak a spekuláció volt a mozgató ereje, igen jó dolguk volt a bankoknak, a nyereszkes pénzügyeseknek, amelyek a gazdasági tevékenységet nem tekintették másnak, mint kedvező alkalomnak a publikum megfejésére.

Most azonban változott a helyzet. A gazdasági tevékenységnek ma már nem kizárólag az a célja, hogy néhány dugdag milliost tenyesszen, hanem igen nagyrészen az, hogy a közérdeket mozdítsa elő. A spekuláció tehát igen hatalmas ellenfélre akadt és jóformán minden vonalon megindult a harc köztük. Ennek a harcnak természetesen áldozatai vannak. S vajjon kik és mik lehetnek a legelső áldozatok? Nemde azok, az olyan intézmények, amelyek valamelyik irányzatnak a legszűkebb képviselői voltak. Egészen természetes dolog, ha a közgazdasági élet hullámozása közben ma a pénzügyesek roppanok legelőször össze, amelyek még a spekulációt is tulzásokba vitték. A gazdasági életben nap-nap után erősödő, modern tisztultabb felfogás nem türi meg az immoralitást. Még a hatalmas, anyagilag tülön túl megerősödött bankok és pénzügyesek is kénytelenek alkalmazkodni ehhez a tisztultabb felfogáshoz és kiküszöbölnek üzleti működésük teréből a nagy kockázatot, „illatos“ vállalkozásokba nem kezdenek, hanem iparkodnak szolidan forogni a pénzt, amely úgy is meghozza a maga kamatait.

Valóban, ha a közelmúltban megesezt pénzügyes bukásokra gondolkunk, egy kis vizsgálódás után mindennütt rájövünk a bukások igazi okára. A bukott bankokból tehát ne vonja le senki azt a következtetést, hogy a mi gazdasági életünk nem fejlődik. Igenis fejlődik, de egészséges irányban fejlődik és éppen ezért vetkezik le nap-nap után magáról azokat a féltékeny betegségeket, amelyek gazdasági életünket a múltban olyannyira elrutították. Nem is sajnáljuk a bukott bankokat. Az öngyilkos bankárok fölött is legfeljebb csak annyit sajnálunk, mert a revolvergolyó egy emberéletet oltott ki, sőt a magunk részéről nagyon szívesen látnók, ha a közeljövőben még több olyan bank, vagy vállalat omlanék össze, amelyet a féltelen spekuláció, a tulhajtott vagyonszerzési mániá mozgat. Így jutnánk el mihamarább a magyar közgazdasági élet megtisztulásához, így juthatna összhangba minálunk is a közérdek a közgazdasággal.

Keresztények csak keresztényeknél vásároljatok.

Mikor a magyar kultúra szerb kezelés alá kerül.

— Martonosi kép. —

Ez is lehetséges? Igen. Martonoson ezidőszent néháy rácmagyar segítségével minden lehetséges. Tessék tádomásul venni hogy itt a jegyző, előjáróság fele stb. a vármegye jóvoltából mind szerb.

Nohát pár év előtt nyílt meg Martonos községben a gazdasági ismétlő iskola községi jelleggel. A község 2 hold földet bocsátot ezen iskola részére a tanulók legszükségesebb gazdasági ismereteinek elsajátítása céljából. A község három katolikus tanítót kért megfelelő tiszteletdíj mellett ezen iskola vezetésére.

Természetes, hogy a katolikus tanítók testestül-lelkestül magyar emberek, a kik a nép érdekében minden lehetőt elkövetnek.

Amde nem azért vagyunk Martonoson, hogy ne szurjon szemet az, ha valaki a magyarság jól felfogott érdekében mer valamit tenni s nem kér erre külön engedélyt a más pórázán ráncigált szerb pópától s a többi bratyáktól. Nem is nézhettek sokáig tanítóinknak odaadó munkálkodását, egyet gondoltak s összebeszéltek, bizva természetesen egyik másik vármegyei nagyság feltétlen támogatásában, hogy ezeket a jóra való tanítókat kitessék, magyarán mondva kidobják a gazdasági ismétlő iskolából, a földet pedig elvonják az iskolától. Minek is ennek az iskolának föld, mikor ide csak magyar fiúk járnak. A szerb ismétlősöket Józity szerb lelkész egy világért sem enged abba a községi iskolába, mert ott magyarul tanítanak és mivel a törvényes rendelkezések a községi gazdasági iskola felállítására esetén, ilyen felekezeti iskola hiányában, a község összes ismétlő tanulóit a községi gazdasági iskolába utasítják. Hogy ezen rendelkezést ki lehessen játszani, feljelentés folytán azt a jelentést küldte be a kir. tanfelügyelőségnek, hogy a szerb tanulók részére van külön szerb felekezeti gazdasági ismétlő iskola, holott Martonoson mindenki tudja, hogy a szerbeknek nincs ilyen iskolájuk s tanítójuk nem is bír jogosítvánnyal ily iskola vezetésére. A kir. tanfelügyelőség, úgy látszik, hitt e jelentésnek, — no majd nem adnak hitelt egy szerbnek Bácskában a vármegye házában! — mert a kérdés felett napirendre tért s minden marad a régiiben t. i. a szerbeknél.

Es miután a szerb pópának szerb fufangjával azon a címen, hogy a szerb fiúk a magyaroktól külön válya tanuljanak a gazdasági iskolában, nem sikerült a községi iskola földjeiből a szerb felekezeti iskola céljára földterületet kicsikarni, — a katolikusok részére maradt volna természetesen az a községi iskola — a községi képviselőtestületben egyszerűen elhatározták, hogy a községi gazdasági iskolától elvonják a földet, a tanítóknak pedig továbbra nem folyosítják a már folyosított és megszavazott tiszteletdíjat azon hamis és az emberek szándékos megtévesztésére irányuló ürügy alatt, hogy a tanítók külön jogosítvány nélkül az ismétlő iskolákban nem taníthatnak, pedig a bratyáknak és a szerb Józity pópának szájukba volt rágya a községi közgyűlésen, hogy az elméleti tárgyak előadásához elég a rendes tanítói oklevél, a szaktárgyak tanításának pedig van külön jogosítványa. Dehát a nemzetiségük és a szenvedély minden lehető és lehetetlen alkalmat megragad, hogy rughasson egyet a

magyar kultúrán s annak becsületes munkásain.

Három éven át tanítottak ezek a magyar tanítók díjtalanul, panaszukat sőt az akkor magyar vezetés alatt levő iskolaszéknak a díj kiutalására vonatkozó határozatait tekintetbe sem vették. A kir. tanfelügyelőség is csak heteit-hatolt, ígéretekét bőven osztogatott, de úgy látszik, nagyon vigyázott, hogy a szerbek érzelmein sérelem ne essék. Es amikor ezeken felül a jelenlegi rác elnökség alatt levő községi iskolaszék folytonos fegyelmiknek, holmi felfüggesztéseknek hangoztatásával bosszantja a derék tanítókat, a mikor a rác elnök kijelenti, hogy ő tanítókkal nem áll szóba, a másik elnök meg azt kiabálja, hogy a gazdasági ismétlő iskolában nem is kell rendes tanító, elég ott a községi kertész, — aki melleleg mondva, pár hónapi vincellérséget tanult — a tanítókat megunva ezeket az arcátlan csipkedéseket, beadták a lemondásukat.

Most jött azután a hadd el hadd. A kir. tanfelügyelőség fegyelmi vétség terhe alatt kötelezte kath. tanítóinkat a községi iskolában való tanításra. Igaz, hogy ez a sok kapcalkodással szemben bizonyos elégtétel a tanítóknak és csufos arcúcsapása a rác vezetőségnek, áskálódó iskolaszéknak, de mégis a magyar kultúra szempontjából gysnut kelt az, hogy a kir. tanfelügyelőség nyíltan nem csap az ilyen iskolaszéki tagok hosszú fülei közé. Tán belátnák akkor, hogy ne vállalkozzék akárki olyasmire, a miben nem tud részlehatatlanul eljárni és hogy még sem szabad ily nyíltan a magyar kultúra ellen törni, még a szerb atyafiaknak sem, ha mindjárt Bácskában laknak is. Most, hogy a mint halljuk, a tanítók peres uton keresik jogos követeléseiket, szinte komikum számba megy az a kapkodás, mellyel az iskolaszék rác vezetősége az egész ügyet békés uton akarná elintézni. Nézd, nézd, a kétszínű vörös rókamókázást!

Referens.

HIREK.

Nagyszombat.

Beteljesedett! A halálra váló Istenembernek ez az utolsó szava rázza meg lelkünket nagypéntek sötét délutánján. A büneinkért halálra adott Istenember meggyőrt testét nagyszombatra leveszik a keresztéről és sirba teszik édes anyjának, a Szüzanyának fájdalmas zokogása közben.

Ma ennek az anyai zokogásnak vádoló szomorúsága tépi szívünket. Büneink halálra adták az Ur Jézust és a töviset, melyek az Ő fejét koronázták, a Szüzanya szívében is mély sebeket ejtettek.

A ki látott édesanyját sirni egyetlen koporsója felett, az tudja és érzi, mily nagy engeszteléssel tartozik Jézusnak és édesanyjának: könyörgéssel és engesztelő jó cselekedetekkel!

Az isteni tisztelet rendje a Szabadka szt. Terézi templomban.

Nagyszombat: 7 órakor reggel tűz- és vízszentelés, utána ünnepélyes mise. 6 órakor este Feltámadás.

— Az új mosztári püspök Szabadkán. A ferencrendieknek magas vendége van. Az est folyamán ideérkezett Misics Alajos az új mosztári püspök, ferencendi Atya, Jakobcsevics szarajevói teológiai tanár kíséretében. A püspök pár napig időzik a ferencendi atyáknál.

Önszép és állandóan tiszta ruhában csak akkor járhat, hogyha ezeket csak **Sepsi** festeti és tisztítja. gőz-, villanyerőre berendezett kelme-festő és vegyszertári ruhatisztító-intézetében

Gyártelep: SZABADKA, Beresényi-utca 314.
Fióklzletek Gombkötő- (Kazinezy)-utca 2: sz.
Petőfi-utca (Dr. Blum-féls ház.)

dig, amíg a gazdasági életnek kizárólag csak a spekuláció volt a mozgató ereje, igen jó dolguk volt a bankoknak, a nyereszkeskedő pénzintézeteknek, amelyek a gazdasági tevékenységet nem tekintették másnak, mint kedvező alkalomnak a publikum megfejésére.

Most azonban változott a helyzet. A gazdasági tevékenységnek ma már nem kizárólag az a célja, hogy néhány dús gazdag milliost tenyesszen, hanem igen nagyrészen az, hogy a közérdeket mozdítsa elő. A spekuláció tehát igen hatalmas ellenfélre akadt és jóformán minden vonalon megindult a harc köztük. Ennek a harcnak természetesen áldozatai vannak. S vajjon kik és mik lehetnek a legelső áldozatok? Nemde azok, az olyan intézmények, amelyek valamelyik irányzatnak a legszélsőbb képviselői voltak. Egészen természetes dolog, ha a közgazdasági élet hullámlása közben ma a pénzintézetek roppannak legelőször össze, amelyek még a spekulációt is tulásba vitték. A gazdasági életben nap-nap után erősödő, modern tisztultabb felfogás nem tűri meg az immoralitást. Még a hatalmas, anyagilag tulon túl megerősödött bankok és pénzintézetek is kénytelenek alkalmazkodni ehhez a tisztultabb felfogáshoz és kiküszöbölik üzleti működésük teréből a nagy kockázatot, „illatos“ vállalkozásokba nem kezdenek, hanem iparkodnak szolidan forogni a pénzt, amely úgy is meghozza a maga kamatait.

Valóban, ha a közelmúltban megeseztett pénzügyi bukásokra gondolunk, egy kis vizsgálódás után mindenütt rájövünk a bukások igazi okára. A bukott bankokból tehát ne vonja le senki azt a következtetést, hogy a mi gazdasági életünk nem fejlődik. Igenis fejlődik, de egészséges irányban fejlődik és éppen ezért vetkezi le nap-nap után magáról azokat a féltékeny betegségeket, amelyek gazdasági életünket a múltban olyannyira elrutitották. Nem is sajnáljuk a bukott bankokat. Az öngyilkos bankárok fölött is legfeljebb csak annyit sajnálkozunk, mert a revolvergolyó egy emberéletet oltott ki, sőt a magunk részéről nagyon szívesen látnók, ha a közeljövőben még több olyan bank, vagy vállalat omlanék össze, amelyet a féktelen spekuláció, a tulhajtott vagyonszerzési mánia mozgató. Így jutnánk el mihamarább a magyar közgazdasági élet megtisztulásához, így juthatna összhangba minálunk is a közérdek a közgazdasággal.

Keresztények csak keresztényeknekél vásároljatok.

Mikor a magyar kultúra szerb kezelés alá kerül.

— Martonosi kép. —

Ez is lehetséges? Igen. Martonoson ezidőszert néhánycsón rácmagyar segítségével minden lehetséges. Tessék tádomásul venni hogy itt a jegyző, előjáróság fele stb. a vármegye jóvoltából mind szerb.

Nohát pár év előtt nyílt meg Martonos községben a gazdasági ismétlő iskola községi jelleggel. A község 2 hold földet bocsátot ezen iskola részére a tanulók legszükségesebb gazdasági ismereteinek elsajátítása céljából. A község három katolikus tanítót kért fel megfelelő tiszteletdíj mellett ezen iskola vezetésére.

Természetes, hogy a katolikus tanítók testülettel magyar emberek, a kik a nép érdekében minden lehetőt elkövetnek.

Amde nem azért vagyunk Martonoson, hogy ne szurjon szemét az, ha valaki a magyarság jól felfogott érdekében mer valamit tenni s nem kér erre külön engedélyt a más pórán ráncigált szerb pópától s a többi bratyáktól. Nem is nézhetek sokáig tanítóinknak odaadó munkálkodását, egyet gondoltak s összebeszéltek, bizva természetesen egyik másik vármegyei nagyság feltétlen támogatásában, hogy ezeket a jóvaló tanítókat kitessekelik, magyarán mondva kidobják a gazdasági ismétlő iskolából, a földet pedig elvonják az iskolától. Minek is ennek az iskolának föld, mikor ide csak magyar fiúk járnak. A szerb ismétlősöket Jószyt szerb felkész egy világra sem engedi abba a községi iskolába, mert ott magyarul tanítanak és mivel a törvényes rendelkezések a községi gazdasági iskola felállítására esetén, ilyen felekezeti iskola hiányában, a község összes ismétlő tanulóit a községi gazdasági iskolába utasítják. Hogy ezen rendelkezést ki lehessen játszani, feljelentés folytán azt a jelentést küldte be a kir. tanfelügyelőségnek, hogy a szerb tanulók részére van külön szerb felekezeti gazdasági ismétlő iskola, holott Martonoson mindenki tudja, hogy a szerbeknek nincs ilyen iskolájuk s tanítójuk nem is bír jogosítvánnyal ily iskola vezetésére. A kir. tanfelügyelőség, úgy látszik, hitt e jelentésnek, — no majd nem adnak hitelt egy szerbnek Bácskában a vármegye házában! — mert a kérdés felett napirendre tért s minden marad a régiben t. i. a szerbeknél.

Es miután a szerb pópának szerb fufangjával azon a címen, hogy a szerb fiúk a magyaroktól külön válva tanuljanak a gazdasági iskolában, nem sikerült a községi iskola földjeiből a szerb felekezeti iskola céljára földterületet kicsikarni, — a katolikusok részére maradt volna természetesen az a községi iskola — a községi képviselőtestületben egyszerűen elhatározták, hogy a községi gazdasági iskolától elvonják a földet, a tanítóknak pedig továbbra nem folyosítják a már folyosított és megszavazott tiszteletdíjat azon hamis és az emberek szándékos megtévesztésére irányuló ürügy alatt, hogy a tanítók külön jogosítvány nélkül az ismétlő iskolákban nem taníthatnak, pedig a bratyáknak és a szerb Jószyt pópának szájukba volt rágya a községi közgyűlésen, hogy az elméleti tárgyak előadásához elég a rendes tanítói oklevél, a szaktárgyak tanításának pedig van külön jogosítványa. Dehát a nemzetiségük és a szenvedély minden lehető és lehetetlen alkalmat megragad, hogy rughasson egyet a

magyar kulturán s annak becsületes munkásain.

Három éven át tanítottak ezek a magyar tanítók díjtalanul, panaszaikat sőt az akkor magyar vezetés alatt levő iskolaszéknek a díj kiutalására vonatkozó határozatait tekintetbe sem vették. A kir. tanfelügyelőség is csak hetelt-hatolt, ígéretek bőven osztogatott, de úgy látszik, nagyon vigyázott, hogy a szerbek érzelmein sérelem ne essék. Es amikor ezeken felül a jelenlegi rác elnökség alatt levő községi iskolaszék folytonos fegyelmiknek, holmi felfüggesztéseknek hangoztatásával bosszantja a derék tanítókat, a mikor a rác elnök kijelenti, hogy ő tanítókkal nem áll szóba, a másik elnök meg azt kiabálja, hogy a gazdasági ismétlő iskolában nem is kell rendes tanító, elég ott a községi kertész, — aki mellesleg mondva, pár hónapi vincellérséget tanult — a tanítók megunva ezeket az arcátlan csipkedéseket, beadták a lemondásukat.

Most jött azután a hadd el hadd. A kir. tanfelügyelőség fegyelmi vétség terhe alatt kötelezte kath. tanítóinkat a községi iskolában való tanításra. Igaz, hogy ez a sok kapkódással szemben bizonyos elégtétel a tanítóknak és csufos arculesapása a rác vezetőségnek, áskálódó iskolaszéknek, de mégis a magyar kultúra szempontjából gyanút kelt az, hogy a kir. tanfelügyelőség nyíltan nem csap az ilyen iskolaszéki tagok hosszú füleik közé. Tán belátnák akkor, hogy ne vállalkozzék akárki olyasmire, a miben nem tud részleghajlatlanul eljárni és hogy még sem szabad ily nyíltan a magyar kultúra ellen törni, még a szerb atyafiaknak sem, ha mindjárt Bácskában laknak is. Most, hogy a mint halljuk, a tanítók peres uton keresik jogos követeléseiket, szinte komikum számba megy az a kapkodás, mellyel az iskolaszék rác vezetősége az egész ügyet békés uton akarná elintézni. Nézd, nézd, a kétszínű vörös rókamókázást!

Referens.

HIREK.

Nagyszombat.

Beteljesedett! A halálra való Istenembernek ez az utolsó szava rázza meg lelünkét nagypéntek sötét délutánján. A büneinkért halálra adott Istenember meggyőztört testét nagyszombatra levezik a keresztől és sirba teszik édes anyjának, a Szüzanyának fájdalmas zokogása közben.

Ma ennek az anyai zokogásnak vádoló szomorúsága tépi szívünket. Büneink halálra adták az Ur Jézust és a töviset, melyek az O fejét koronázták, a Szüzanya szívében is mély sebeket ejtettek.

A ki látott édesanyát sirni egyetlene koporsója felett, az tudja és érzi, mily nagy engeszteléssel tartozik Jézusnak és édesanyjának: könyörgéssel és engesztelő jó cselekedetekkel!

Az isteni tisztelet rendje a Szabadka szt. Terézi templomban.

Nagyszombaton: 7 órakor reggel tűz-és vízszentelés, utána ünnepélyes mise. 6 órakor este Feltámadás.

— Az új mosztári püspök Szabadkán. A ferencrendieknek magas vendége van. Az est folyamán ideérkezett Misics Alajos az új mosztári püspök, ferencrendi Atya, Jakabcsevics szarajevói teológiai tanár kíséretében. A püspök pár napig időzik a ferencrendi atyáknál.

Önszép

és állandóan
tisztá ruhában
csak akkor
járhat, hogyha
ezeket csak

Sepsi

gőz-, villanyerőre berendezett kelme-
festő és vegyszeti ruhatisztító-
intézetében

festeti és tisztítja.

Gyártelep: SZABADKA, Bercsényi-utca 314.

Fióküzletek Gombkötő- (Kazinczy)-utca 2. sz.
Petőfi-utca (Dr. Blum-féle ház.)

— Levél a tegnapi számban közölt „Egyházi zene” című híre. Tekintetes Szerkesztő ur! Beccses lapja tegnapi számában az „Egyházi zene” című sorok írója elnévezett az utat, amidőn a szerinte a chóruson uralkodó abszolút készületlenségért a choralistákat teszi felelőssé, akik tulajdonképpen nem is léteznek, mert a zenekarból énekléshez kiszóllított zenészek nem choralisták. Ha a t. zenekritikus kieszközli, hogy a chórusra, a magasabb egyházi művekre nálunk annyi gond és költség fordítottassék, mint az örvendetes fejlődésnek indult világi művekre; — ha kieszközli, hogy legyenek szerződött férfi choralisták (mert most a zenészeket kívül egy sínos) akkor hisszük, hogy nem lesz oka a panasza és kezdeményezését, szíves közbenjárását. Hálával fogadják a choralistáknak tévesen elnevezett templomzenészek.

— Léghajó városunk fölött. Ma délután 3 óra körül egy léghajó szállt el Szabadka fölött. A szépen haladó léghajót sokan megcsodálták.

— A Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjgyesületének Szabadkai 182. főközpontjára e hónap 1. napjától, folyó évi április hó 8. án, azaz husvét hétfőjén fogja megtartani.

— Felsőkból jegyzője. Szagmeiszter János hosszabb idő óta betegeskedik. Ez a körülmény a jegyzői állásban való helyettesítését tette szükségessé. Szemző János főszolgabíró Horváth János, tiszakálmánfalvai jegyzőt rendelte ki — helyettesül.

— Az újvidéki főispán kinevezése. Matkovits Béla újvidéki főispán Payerle Nándor titeli tb. főszolgabíró a város főkapitányává, Jáhn Róbert tanácsnokot főszámvivővé, dr. Szojakovits Jellát pedig közoktatói személetesi főorvossá nevezte ki.

— Siketnémák fölvétele. A siketnémák szegedi intézetében a legközelebbi tanévre harminc 7—10 éves siketnéma gyermek vétetik fel. Ezenkívül oly gyermekek is pályázhatnak felvételiért, kik később siketültek meg, de a beszédet könnyen elfelejtették. A magyar államvasuti alkalmazottak gyermekei, Csongrád és bácsbodrogmezei gyermekek — teljesen díjtalanul vétetnek fel. A felvétel iránti kérvények mielőbbi beküldése kívánatos. Bővebb felvilágosítást levélbeli megkeresésre az intézet igazgatósága ad. (Szeged, Bécsi körút, 36. sz.)

— A m. kir. államvasutak vonalain építendő új állomások és kitérők munkasorrendje. A m. kir. államvasutak vonalain 1912. évben építendő új állomásokra és kitérőkre az állami költségvetés 800.000 koronát állapított meg. Az engedélyezett összeg felhasználására nézve az igazgatóság által kidolgozott és a kereskedelmi miniszter által helyben hagyott munkasorrend szerint a budapest—zimonyi vonal Soltvadkert—Tátlár és Kiskunhalas, azonkívül Kiskunhalas és Kiszálás közt, valamint Szabadka és Nagyfénny közt, a szabadka—bajai vonalon Szabadka és Csikéria közt veszik foganatba a kitérők építését s a három — utolsó kitérőre nézve a kereskedelmi miniszter már közigazgatási bejárást rendelt el. A munkasorrendben ezeken felül a szabadka—dáljai vonaton pedig Babapuzta és Nemesmilitics továbbá Zombor és Bácsszentiván közt szükséges kitérők építése foglalatik.

— Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter jóváhagyta a szentfűlöpi polgári olvasóköri, a bezdáni kath. ifjúsági egy-

let, — az alsóbácskai dunai halászléi társulat, — a kátyi polgári olvasóköri alapszabályait.

x Kalap vásár Szabadkán. A Decker féle zombolyai kalapgyárnak Deák-utca 3. szám alatt dr. Szilassy-féle házban levő nagy kalapraktárát a Milánkovics és Simics cég megvette és azt az üzlet fenti helyiségében kiárultja. Felhívjuk Szabadka közönségének szíves figyelmét ezen nagy kalapraktárra, ahol a legjobb minőségű, teljesen magyar gyártmányu kalapok óriási választékát 50 százalékkal a gyári áron alul árultja a Milánkovics és Simics-cég.

— Az alkohol áldozata. Csurogon betért a Niklits Mojzilló féle vendéglőbe Jurisin Zsiván csurogi földműves és szokás szerinti egy kis gyomorerősítőt kért. Lukacsev Gyura nevű társával üldögélve, megittak jó pár pohár italt. Jurisin hogy megmutassa, mily nagy ivó, egy sörös pohárba két pálinkát s három ily pohárral magába ürítve, haza indult, de utközben összeesett. Mire hazavitték, kiszáradott. A rendőrség a bűnügyi feljelentést megtette a vendéglős és Lukacsev ellen. Utóbbi ellen azért, mert az rendelte a pálinkát.

— Leányszöktetés. Jovánov Pera bacsótóvárosi cigányfiú a napokban megsöktetett egy ottani hülye leányt. A csendőrség beavatkozása folytán a leány visszakerült a szülőkhöz.

x JÁCINTOK kaphatók Futó Mihály, a bajai temető gondnokánál.

A bajai Széchenyi Szövetség közgyűlése

Nagy és előkelő közönség jelenlétében folyt le az elmúlt szombaton a bajai Széchenyi Szövetség közgyűlése Scherer Sándor állami tanítóképzői igazgató elnöklése alatt. A közgyűlésen, melyről az alábbiakban számolunk be, megjelent Czettler Jenő, az Országos Gazdaszövetség másodtitkára.

Scherer Sándor megnyitván a közgyűlést, köszönetet mond a jelenlevőknek az érdeklődésért, majd Czettler Jenőt üdvözli. A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után, elnök beszámol a január 13-iki ünnepély erkölcsi sikeréről, melynek fényét emelte dr. Bernát Istvánnak, a Magyar Gazdaszövetség igazgatójának előadása. Boróczy Kálmán dr. titkár, a szövetség elmúlt évi működését s az ünnepély anyagi sikerét ismertette. A szövetség a folyó évben Baján, Sükkösdön, Császártöltésen, Bácsszentivánon, Jánoshalmán, Ottömösön, Kiskundorozsmán, Szajánban tartott előadást. A titkári jelentés szerint az elmúlt évben három új gazdakör alakult, illetőleg csatlakozott az Országos Gazdaszövetséghez, még pedig a rémi, sükkösdői és császártöltési.

Manhold Jenő pénztáros ismerteti az egyesület vagyoni helyzetét, mely szerint az egyesületnek 400 korona készpénze van, 100 korona ügyviteli költség megszavazása után a közgyűlés leírta a tagok eddigi tagdíjhátralékait, de kimondta, hogy a jövőben a tagok megnövekedett számára való tekintettel, kötelező a tagdíj fizetése.

Választmányi tagokul a következőket választotta az egyesület:

Bárdos József dr., Fehér Lőrinc dr., Futó Lajos, Gnerlik Kálmán dr., Jankulov Boriszláv, Kovacs Abel, Manhold Kálmán, Pócsa József, Biszner Ede, Szabó Miklós, Urhegyi János és Würtz Pál.

Jegyzők lettek: Oltoványi István és Major László.

A közgyűlés a június 10-iki tanácsülésre kiküldte dr. Boróczy Kálmánt és megbizta a választmányt még két tag kiküldésével.

A folyó év munkatervéből az őszre tervezett helybeli 6 előadástól álló szociálpolitikai ciklust, illetve előadói kurzust kell kiemelnünk.

A titkár ismertette a szövetség most megjelent évkönyvét, majd Czettler Jenő dr. határozott beszéde után, melyben méltatta a Bajai Széchenyi szövetség működését s a melyben a szociálpolitikai ciklusra Budapesti ígért előadót. A közgyűlést Scherer Nándor elnök néhány szóval bezárta.

Különös sztrájk.

Bácska adja a példát.

A sztrájkok történelmében méltó helyet fog elfoglalni egy bacsikai sztrájk. Olyan ez, aminőt még nem olvastunk a sztrájkok történetében. Sztrájkolt már mindenféle rendű és rangú társadalmi osztály. A tanulóktól kezdve egész hosszú sorozatot képez a sztrájkoló osztályok megnevezése.

Amde községi bírók és esküdtek eddig csak nálunk, a Bácskában sztrájkoltak. Ez a sztrájk emeli történelmi fontosságává Torzsa községét. Igen, Torzsa az eddig még elő nem fordult sztrájk színhelye.

Oregbíró, kisbíró, esküdtek kimondották a sztrájkot. Es kérem, ennek a sztrájknak az oka nem is hatalmi kérdés, a mire, tekintve a sztrájkolók közméltóságát, első sorban hajlandó gondolni az ember. Nem, a torzsaai öregbíró, kisbíró és esküdtek — sztrájkjának oka kenyérvétség.

Ugy mondják, nagyon kevés a fizetésük. Es ezt meg is indokolják. Megindokolják pedig a következőképen: nagyon kevés a fizetésük, mert még akkor állapították meg, mikor Mária Terézia korában a községet telepítették.

Nesze jeneked szegény, megboldogult Mária Terézia.

INNEN-ONNAN.

A hányszor az öreg Karfunkelész a városba jött, hogy szükségletét beszeresse, mindig csak késő délután tért be az üzletbe.

Estefelé azután engedelmet kért, hogy esti ajtosságát egy sarokban elvégezhesse és ezt az alkalmat mindig felhasználta arra, hogy egy pár selyemkendőt tüntessen el kaftánja bő szárnyai alatt.

Egy segéd észrevette a dolgot és jelentést tett a főnökének. Ez pedig nagyon kínos helyzetbe került, mert Karfunkelész, aki jó vevője volt, nem akarta elveszíteni. Meghagyta tehát a segédnek, hogy a következő alkalommal a selyemkendők helyére közönséges perkal kendőket rakjon.

Legközelebb, mikor a vallásos hitsoros ismét az üzletben végezte esti imáját, meglátta az óvintézkedést. Nem szólt semmit, elmondta az imáját és távozóban csak az ajtóból fordult vissza, ujjával megfenyegve a közelben álló segédek, majd mosolyogva így szólt:

— Mégis nagy zsványok vagytok ti.

Színházi műsor.

Péntek: nincs előadás.
Szombat: nincs előadás.
Vasárnap: d. u. Sasfők, este Berkovich és társa.
Hétfő: d. u. Kis gróf, este Berkovich és társa.

Imakönyvek

magyar, bunyevác és német nyelven, egyszerű és legfinomabb kötésekben, valamint

husvéti képeslevelező-lapok

legnagyobb választékban kapható:

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv-, zenemű és papirkereskedésében
Telefon 2—83. SZABADKA, Deák-utca.

valódi orosz kalucsnikban
nagy választék.
Szabadka, Kossuth-utca.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város földmivesiskolájának borai a következő árak mellett értékesítettnek:
1907. évi ó-borok (olasz rizling, kövidinka, ezerjő, szerémi zöld) literenkinti vételnél 80 fillér 50 literen felül literenkint . . . . . 70 „
1907. évi vörös bor nagy és kis eladásnál egyaránt . . . . . 1.20 „
1911. évi új bor literenkinti vételnél 64 „ 50 literen felül literenkint . . . . . 60 „
A literenkinti eladásnál helybeli átvétel értendő.
2376 3-2. Igazgatóság.

VIII. kör, Lakatos-utca 325. sz. alatti **ház** szabadkézből eladó. A venni szándékozók Perndl Adorján bátmonostori rk. lelkészhez forduljanak felvilágosításért. 2366-3-5

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy tisztán kezelt rizling **boraimat** ezentúl állandóan 72 fillérért mérem az utcára Ognyanov Gyurica vendéglős.

Alma és dió.

Friss vér narancs	Datolya
Erdélyi aszalt szilva	Zöldborsó
Mazsola	Saláta
Aprószőlő	Naspolya

stb. stb. kapható a legolcsóbb napi árban az új déligyümölcs üzletben a kiskápolnával szemben. Telefon szám 631. Telefon szám 631.

Saját termésű
asztali fehér bor
literenkint kimérve 64 fillér
Kovács Antalnál
I., Damjanich utca 29-30. sz.
2368-10-3

Bolt, iroda és raktárnak
való helyiségek május elsejére kiadó. —
Továbbá egy pár 4 hónapos fekete selymes szőrű, sárga lábú patkány-irtó
taxi kutya eladó!!
I. kör, Wesselényi-utca 35. szám.
BALOGH GYÖRGY
háztulajdonos.
2375-3-2

Borszéki
GYÖGYÉSÜDITŐVIZ.
A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!
Kapható:
ifj. Illés Antal
gyógyszertárában
I. kör, Eötvös-utca 62. sz.

Két drb használt
egyszárnyu ajtó vasredőnnyel,
és egy irodai üvegfal eladó

Kaich Dezső
asztalosnál.

2346-10-10

Eladó ház
a Terézia templom mögött
Vukovics-utca,
39. szám alatti

Palatinus és Bartus sirkőraktára

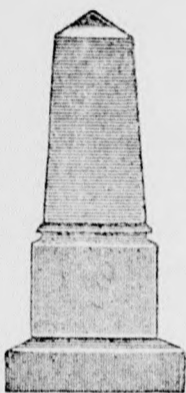
Szabadka, Deák-u. Huspiac

Nagy raktár:

sirkővekben
és kőfaragó
munkákban.

Legolcsóbb árak mellett készít minden e szakba vágó munkát.

Márvány és kőfaragó telep V. kör, Biró-utca 60 sz.

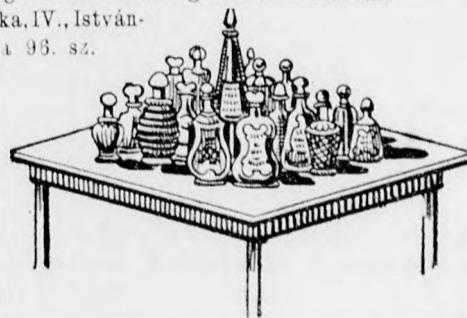
2141-53

FLORA chemiai laboratórium és Parfumeria

Telefon 606.

Parfümjei és illúziói a legkellemesebb és legtartósabb illatuak.
Szabadka, IV., István-utca 95. sz.

2240-53

Ajánlom saját készítményű

SIRKŐVEIMET

a legolcsóbb gyári árban.

Elvállalok mindennemű **KÖFARAGÓ-**

ÉS GIPSZMUNKÁKAT,

betűk kivésését és aranyozását.

:-: Költségvetések és rajzok díjtalanul. :-:

Egyben felkérem a nagyérdemű közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne, győződjék meg olcsó áraitól.

Fekete Dezső

:-: Szabadka, Deák-utca
Piukovich-ház (Huspiac.)

Gál Péter temetk. váll. mellett

